

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення виконавчого провадження через цифровізацію (реєстр. № 14005 від 04 вересня 2025 року)

За дорученнями Голови Верховної Ради України від 08 вересня 2025 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 16-17 вересня 2025 року (протокол № 198) проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення виконавчого провадження через цифровізацію (реєстр. № 14005 від 04 вересня 2025 року), поданий народним депутатом України Мотовиловцем А.В. та іншими народними депутатами України (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту його метою є забезпечення виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) шляхом цифровізації деяких етапів виконавчого провадження, оптимізації його стадій та строків вчинення виконавчих дій.

Для досягнення зазначеної мети Законопроектом передбачено внесення змін до законів України «Про дорожній рух», «Про нотаріат», «Про банки і банківську діяльність», Закон України «Про депозитарну систему України», «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», «Про виконавче провадження», «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Зокрема, передбачено розширення функціоналу автоматизованої системи виконавчого провадження, зокрема, щодо взаємодії виконавців з державними органами, банками, іншими фінансовими установами, небанківськими надавачами платіжних послуг тощо; запровадження взаємодії між Єдиним реєстром боржників та іншими реєстрами; також передбачено, що у разі звернення особи за вчиненням дії щодо відчуження та/або застави майна, що належить боржнику, наявність відомостей про боржника в Єдиному реєстрі боржників є підставою для відмови у вчиненні таких дії щодо майна боржника, крім випадків, передбачених законом. Крім того Законопроектом передбачено, що у разі надходження на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, приватного виконавця коштів, які підлягають стягненню під час виконання такого рішення, автоматизована система виконавчого провадження формує повідомлення про погашення заборгованості за виконавчим провадженням, що є підставою для виключення відомостей про боржника з

Єдиного реєстру боржників та зняття арешту з коштів/електронних грошей боржника, а також цінних паперів, що існують в електронній формі.

На думку ініціаторів законопроекту прийняття зазначеного проекту Закону забезпечить дотримання конституційного принципу обов'язковості виконання судових рішень, а також сприятиме зменшенню кількості невиконаних судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб), підвищенню ефективності системи примусового виконання.

Розглядаючи законопроекти, Комітет з питань правової політики виходить з такого.

Конституцією України визначено, що Україна є демократична, соціальна, правова держава (стаття 1); органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19); права і свободи людини і громадянина захищаються судом (частина перша статті 55) обов'язковість рішень суду є однією з основних засад судочинства (пункт 9 частини другої статті 129).

Порядок виконання судових рішень визначається виключно законами України, а Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, до повноважень якого належить прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85, пункт 14 частини першої статті 92, Конституції України).

Частинами першою та другою статті 129¹ Основного Закону України встановлено, що суд ухвалює рішення іменем України. Судове рішення є обов'язковим до виконання. Держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку.

Виконання судового рішення є невід'ємною складовою права кожного на судовий захист і охоплює, зокрема, визначений у законі комплекс дій, спрямованих на захист і поновлення порушених прав, свобод, законних інтересів фізичних та юридичних осіб, суспільства, держави (абзац третій пункту 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 13 грудня 2012 року № 18-рп/2012). Невиконання судового рішення загрожує сутності права на справедливий розгляд судом (речення перше абзацу другого пункту 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 25 квітня 2012 року № 11-рп/2012). Позитивний обов'язок держави щодо забезпечення виконання судового рішення передбачає створення належних національних організаційно-правових механізмів реалізації права на виконання судового рішення, здатних гарантувати здійснення цього права та обов'язковість судових рішень, які набрали законної сили, що неможливо без їх повного та своєчасного виконання (речення друге абзацу восьмого підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 15 травня 2019 року № 2-р(II)/2019).

Примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) покладається на органи державної виконавчої служби та у визначених Законом України «Про виконавче провадження» випадках - на приватних виконавців; основним завданням органів державної виконавчої служби

(державних виконавців) та приватних виконавців є своєчасне, повне і неупереджене виконання рішень, примусове виконання яких передбачено законом (статі 1, 3 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).

Комітет звертає увагу, що на розгляді Верховної Ради України знаходився поданий Кабінетом Міністрів України проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо цифровізації виконавчого провадження (реєстр. № 9363 від 7 червня 2023 року).

За дорученням Верховної Ради України 14 травня 2025 року Комітет на своєму засіданні 30 травня 2025 року розглянув поправки, пропозиції від суб'єктів права законодавчої ініціативи до законопроекту за реєстр. № 9363 та рекомендував Верховній Раді України прийняти його у повторному другому читанні та в цілому у редакції, запропонованій Комітетом.

Верховною Радою України 21 серпня 2025 року законопроект з а реєстр. № 9363 не підтримано необхідною кількістю голосів народних депутатів України, внаслідок чого він вважається відхиленням відповідно до частини третьої статті 123 Регламенту Верховної Ради України.

Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України в межах виконання функцій Національного координатора реалізації інструменту Ukraine Facility та імплементації в рамках цього інструменту Плану України, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 року № 244-р, надіслало перелік законопроектів, які Україна має ухвалити до кінця 2025 року відповідно до Плану України, оновленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01 серпня 2025 року № 817-р. Згаданим перелік включає проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо цифровізації виконавчого провадження, реєстр. № 9363.

Аналіз Законопроекту дозволяє дійти висновку, що його положення є тотожними до положень підготовленого Комітетом до повторного другого читання законопроекту за реєстр. № 9363.

Разом з тим, члени Комітету вважають за необхідне застосувати положення частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України під час підготовки Законопроекту до другого читання в частині доповнення законів України «Про виконавче провадження» та «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» змінами, що стосуються цифровізації процесів примусового виконання.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України за результатами опрацювання положень Законопроекту висловило щодо нього свої зауваження та пропозиції.

За результатами попереднього аналізу законопроектів, зареєстрованих у Верховній Раді України з 1 по 5 вересня 2025 року, на предмет наявності положень, які можуть стосуватися міжнародно-правових зобов'язань України, зокрема у сфері європейської інтеграції та права Європейського Союзу (ЄІ складової), який здійснено Програмою підтримки інтеграції України до ЄС

(UA2EU), правовідносини, які плануються врегулювати Законопроектом, не регулюються правом ЄС та Угодою про асоціацію з ЄС.

Обговоривши Законопроект відповідно до статей 100, 101, 111, 114, 116 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України у разі включення до порядку денного чотирнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення виконавчого провадження через цифровізацію (реєстр. № 14005 від 4 вересня 2025 року), поданого народним депутатом України Мотовиловцем А.В. та іншими народними депутатами України, визначення його невідкладним та скорочення строків на внесення альтернативних законопроектів до початку його розгляду або наполовину за результатами розгляду в першому читанні прийняти цей Законопроект за основу.

2. Звернутись до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити на пленарному засіданні під час розгляду даного Законопроекту, відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту, інших структурних частин Законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету його правового регулювання.

3. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Голову Комітету МАСЛОВА Д.В.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

